

УДК 347.963

ВСТУП ПРОКУРОРА У ЦИВІЛЬНИЙ ПРОЦЕС, ІНІЦІЙОВАНИЙ ІНШИМИ ОСОБАМИ

Висвітлюються особливості вступу прокурора у цивільний процес початий за ініціативою інших осіб та проводиться детальний аналіз цих правовідносин. Досліджується правове становище прокурора та його повноважень на різних стадіях процесу.

Ключові слова: прокурор, позов, цивільний процес, провадження, захист прав, свобод та інтересів.

Вступ у вже розпочатий цивільний процес — це звернення прокурора до відповідного суду із заявами щодо захисту прав, свобод та інтересів інших осіб, або державних чи суспільних інтересів та участь у провадженні в цивільній справі, порушеній з ініціативи інших осіб.

Слід відмітити, що вступ прокурора у вже розпочатий процес досить складна за своїм змістом форма участі останнього в судовому провадженні. З однієї сторони вона ґрунтується на положеннях ст. 35 Закону України “Про прокуратуру”, відповідно до якої прокурор може вступити у справу на будь-якій стадії процесу, якщо цього вимагає захист конституційних прав громадян, інтересів держави та суспільства, і зобов’язаний своєчасно вжити передбачених законом заходів до усунення порушень закону, хоч би від кого вони виходили. А з іншої, — вступаючи у справу на будь-якій стадії цивільного процесу на захист, прав, свобод та інтересів інших осіб, прокурор не тільки реалізує свої конституційні функції, він сприяє суду в ухваленні законного та обґрунтованого рішення. Оскільки поряд із діями, спрямованими на захист прав свобод та інтересів інших осіб, прокурор наділений повноваженнями реагувати на випадки виявлення порушень закону як з боку суду та осіб, які беруть участь у справі, так і інших учасників процесу (п.п. 6.2, 6.4 наказу Генерального прокурора України “Про організацію представництва прокурором в суді інтересів громадянина або держави та їх захисту при виконанні судових рішень” від 29.11.2006 р. № 6гн [1] (далі — наказ № 6гн). З цього приводу слід нагадати, що прокурор може вступити в цивільний процес у справі шляхом пред’явлення самостійної позовної заяви до однієї чи двох сторін в інтересах третьої особи. У таких випадках, як слушно відмічав М. Й. Штефан, прокурор користуватиметься процесуальними правами, такими як і при порушенні ним цивільної справи у суді, тобто при участі в цивільному процесі у першій процесуальній формі [2, с. 119]

Більше того, у разі здійснення прокуратурою захисту прав, свобод та інтересів осіб та держави в суді ініціювати провадження може один прокурор, а брати участь у справі — інший. У такому випадку постає питання, чи мають місце дві різні форми участі прокурора в процесі чи одна, тільки вона здійснюється різними прокурорами.

З огляду на таку складну правову природу в науці цивільного процесуального права досі не сформовано єдиного підходу до розуміння сутності цієї форми участі прокурора в цивільному процесі та конкретного змісту процесуальної діяльності

цього суб'єкта цивільних процесуальних правовідносин, адже він реалізує функцію захисту саме шляхом вступу у вже розпочатий процес.

Питання діяльності прокурора є предметом дослідження таких науковців, як В. Б. Авер'янов, О. М. Бандурка, Ю. П. Битяк, В. В. Богущкий, А. С. Васильєв, І. П. Голосніченко, В. М. Горшенєв, В. В. Долежан, Р. А. Калюжний, А. Т. Комзюк, В. В. Копейчиков, Н. Р. Нижник, В. Ф. Опришко, М. Ф. Орзіх, Р. С. Павловський, В. О. Прилуцький, Л. М. Рабінович, В. М. Самсонов, О. Д. Святоцький, В. О. Селіванов, В. В. Стефанюк, В. Я. Тацій, М. М. Тищенко, Ф. Д. Фіночко, О. М. Якуба, В. Б. Ястребов та інших, але вони у більшості випадків зосереджували свою увагу на організаційно-правових аспектах діяльності прокурора або на питаннях участі прокурора в кримінальному судочинстві. Що ж стосується науки цивільного процесуального права, то інститут участі прокурора на сьогоднішньому етапі є, на жаль, недостатньо вивченим і потребує більш глибокого дослідження.

Основною метою статті є висвітлення особливостей вступу прокурора в цивільний процес, що ініційований іншими особами.

Окремі науковці вказують, що прокурор вступає у справу для подачі висновку, що має неабияке значення для правильного вирішення судом справи [3, с. 211]. Вказана точка зору має своїх послідовників [4, с. 63] навіть в умовах оновленого цивільного процесуального законодавства, не зважаючи на те, що чинний ЦПК України 2004 року на відміну від кодексу 1963 року такої форми участі прокурора в процесі не передбачає.

Інші автори стверджують, що прокурор, вступаючи у справу, не надає по справі висновків, він лише в усній формі висловлює свою думку з приводу вирішення справи. При цьому думка прокурора повинна бути обґрунтованою, містити оцінку судових доказів, зазначення на встановлені судом фактичні обставини, дати аналіз норм матеріального права, що підлягають застосуванню, кваліфікації спірних правовідносин [5, с. 225].

На нашу думку, якщо прихильники першої точки зору зміст процесуальної діяльності прокурора в процесі занадто звужують, то автори другої позиції безпідставно включають до змісту процесуальної діяльності останнього вирішення питань, які не належать до його компетенції.

Так, ми не можемо погодитись з твердженням, що прокурор вступає в процес для надання висновку, хоча б з тих міркувань, що Генеральний прокурор України зобов'язує прокурорів, які повинні брати участь у цивільному процесі, ретельно готуватися до судових засідань, брати активну участь у збиранні і дослідженні доказів, з'ясуванні обставин справи; дотримуватися судової етики; міркування щодо спору, який вирішується судом, висловлювати у відповідності із законом та матеріалами справи; виходити з вимог закону про те, що у справах, порушених за позовами чи за заявою прокурора, обов'язок доказування покладається на прокурора, який користується рівними з іншими учасниками процесу (особами, які беруть участь у справі) правами [1].

Більше того, з метою ефективного та своєчасного застосування повноважень щодо захисту в суді прав громадян або інтересів держави шляхом участі у справах за позовами інших осіб, ініціювання перегляду судових рішень у справах, розглянутих без участі прокурора генеральною прокуратурою, на прокурорів покладається обов'язок активно застосовувати надані законом повноваження, виявляти та відслідковувати відомості про наявність на розгляді у судах справ чи винесених судових рішень, що порушують права громадян або інтереси держави та потребують застосування представницьких повноважень прокурора (п.п. 8.1, 8.3 наказу № 6гн [1]). Очевидно, що за наявності підстав для вступу в процес останні не можуть обмежуватись самими лише висновками, а повинні вживати заходів щодо усунення виявлених порушень закону.

Критично сприймаються і твердження про те, що, вступаючи в справу на захист прав, свобод та законних інтересів інших осіб та держави, прокурор, висловлюючи свою думку з приводу вирішення справи, дає аналіз норм матеріального права, що підлягають застосуванню, здійснює кваліфікацію спірних правовідносин та оцінку доказів [5, с. 225], оскільки вказані повноваження належать до виключної компетенції суду. Можливо, саме вчинення подібних дій з боку окремих прокурорів, які не усвідомлюють, де закінчуються повноваження прокуратури, а починаються повноваження суду, і призвели до звинувачення прокурорів у втручанні в діяльність судових органів у частині здійснення правосуддя та порушення принципу незалежності суду та підкорення їх тільки закону.

На нашу думку, у цій процесуальній формі, мета участі прокурора в процесі залишається незмінною (захист прав, свобод та інтересів особи та держави), лише частково змінюється спосіб її досягнення. З огляду на це, ми вважаємо, що правильним є твердження М. Й. Штефана про те, що при вступі в процес прокурор користується такими ж процесуальними правами, як і при ініціюванні ним процесу у справі, за винятком спеціальних прав щодо розпорядження предметом спору і процесу. Він не може змінити заявлену іншими особами вимогу, збільшити або зменшити її розмір, відмовитися від неї тощо [2, с. 119].

Інакше кажучи, оскільки не змінюється мета участі прокурора в процесі, залишається незмінними і способи її досягнення, а відповідно — і зміст процесуальної діяльності прокурора під час участі в судовому провадженні. Виняток за загальним правилом становлять повноваження, щодо позовних вимог. Водночас у випадку, якщо, вступаючи у вже порушену справу на захист інтересів третьої особи, яка заявляє самостійні вимоги на предмет спору, прокурор в її інтересах пред'явить позов до однієї чи обох сторін, то він матиме всі права позивача в цивільному процесі, крім права укладати мирову угоду.

Водночас це не означає, що участь прокурора в ініційованому ним процесі, та в процесі розпочатому за заявою інших осіб, є ідентичною. Спосіб вступу у процес та процесуальна стадія, на якій він здійснюється, обумовлюють певні особливості виконання останнім функції захисту в суді. Тому обидві форми участі прокурора у процесі мають певні відмінності.

Так, процесуальна діяльність прокурора в цивільному процесі як і будь-якого іншого суб'єкта цивільних процесуальних правовідносин, повинна бути зорієнтована на досягнення кінцевої мети правосуддя, в тому числі проміжних завдань, що стоять перед учасниками процесу на кожній конкретній процесуальній стадії. З огляду на це, не можна ставити знак тотожності між процесуальними діями прокурора, що він їх вчиняє на стадії відкриття провадження у справі і на інших стадіях, оскільки в останніх різні процесуальні завдання. Метою відкриття провадження у справі є визначення наявності передумов та підстав для відкриття судового провадження і за їх наявності початок процесу. Тоді як метою стадії судового розгляду є вирішення справи по суті, на стадії підготовки створюються для цього необхідні умови.

Очевидно, що обсяг повноважень прокурора, який ініціює судове провадження в справі інший, ніж у його колеги, що вступає у вже порушену справу, хоча б тому, що останній не вчинятиме процесуальних дій, передбачених для першої стадії цивільного судочинства. Як наприклад, це має місце у випадку ініціювання прокурором на захист прав, свобод та інтересів інших осіб провадження у справі в суді, що знаходиться за не за місцем знаходження прокуратури, коли брати участь у справі буде інший прокурор. У такому випадку мова останній буде застосовувати саме другу форму участі в процесі.

Так, наприклад, якщо прокурор ініціював провадження, то про час і місце проведення попереднього судового засідання він може дізнатися з ухвали суду про відкриття провадження у справі, копія якої надсилається йому судом. У той же час, чинний ЦПК України не передбачає механізму інформування прокурорів про справу, що знаходяться в провадженні судів і потребують участі останніх. ЦПК

України 1963 року в ст. 143 містив чітку норму, яка передбачала обов'язок суду на стадії підготовки вирішити питання про участь у справі прокурора. В умовах оновленого цивільного процесуального законодавства органи прокуратури самостійно змушені виявляти та відслідковувати відомості про наявність на розгляді у судах справ чи винесених судових рішень, що порушують права громадян або інтереси держави та потребують застосування повноважень прокурора (п. 8 наказу № 6гн [1]). Очевидно, що така ситуація аж ніяк не сприяє своєчасному вступу прокурорів у процес та оперативному захисту ними прав, свобод та законних інтересів особи або держави.

Як нами вже зазначалось вище, вступ прокурора у вже розпочатий процес ускладнений відсутністю у останнього своєчасної інформації про існування судових проваджень, в яких участь цього суб'єкта захисту прав особи є доцільною. Чинний ЦПК України, на відміну від Кодексу 1963 року, в ст. 143 не передбачає обов'язку суду вирішити питання про участь у справі прокурора. Відповідно до п. 8 наказу № 6гн [1] обов'язок виявляти та відслідковувати відомості про наявність на розгляді у судах справ чи винесених судових рішень, що порушують права громадян або інтереси держави та потребують застосування повноважень прокурора. Проте очевидно, що практична реалізація цього положення суттєво ускладнена відсутністю єдиної інформаційної мережі між судом і прокуратурою.

Так, наприклад, у провадженні Золотоніського міськрайонного суду Черкаської області перебувала справа за позовом ОСОБА_1 до виконавчого комітету Золотоніської міської ради про відшкодування завданої шкоди ушкодження здоров'я.

ОСОБА_1 у позовній заяві зазначала, що 19 червня 2005 року близько 20 години за АДРЕСА_1 на Позивачку впало дерево, внаслідок отриманих травм вона перенесла значні моральні та фізичні страждання, понесла матеріальні витрати в зв'язку із лікуванням. Відповідач наполягав у своїх запереченнях на тому, що належним відповідачем по справі є управління житлово-комунального господарства міста, яке є окремою юридичною особою, але оскільки у вказаному управлінні немає спеціалізованого підрозділу, то ним та виконкомом укладались договори з виконання робіт по благоустрою міста із товариством ВАТ "Веста", яке і зобов'язане було проводити роботи по благоустрою міста та по утриманню зеленого господарства. Крім того випадок з позивачкою не був предметом розслідування відповідною комісією та обліку нещасного випадку не виробничого характеру.

11 січня 2005 року між Золотоніської міською радою та відкритим акціонерним товариством "Веста" був укладений договір № 1 про виконання робіт, відповідно до якого роботи по благоустрою м. Золотоноші виконавець (ВАТ "Веста") проводить відповідно до переліку, визначеного на щотижневих нарадах підприємств, які надають комунальні послуги місту, а "замовник" проводить контроль і технічний нагляд за відповідністю якості, обсягу і ціни виконаних робіт. Ніякі завдання по спилюванню дерев, розташованих на вул. Кузнецова, які загрожували безпеці громадян до нещасного випадку, товариству "Веста" не давались. За таких обставин останнє не повинно нести відповідальність за завдану шкоду здоров'ю позивачки.

Рішенням Золотоніського міськрайонного суду від 26 вересня 2006 року позов ОСОБА_1 задоволено частково [6].

Водночас, як вбачається з матеріалів справи, в липні 2005 року позивачка зверталась із скаргами з приводу нещасного випадку, що з нею стався до Золотоніської міжрайонної прокурови та прокуратури Черкаської області. Проте під час судового провадження прокурор до участі у справі не залучався. Хоча логічно, що для забезпечення об'єктивного та всебічного розгляду справи суду доцільно було дослідити висновки прокурорської перевірки за цим фактом.

З метою попередження подібних ситуацій вважаємо, що для забезпечення можливості своєчасного вступу прокурора в процес, який розпочато не за його ініціативою, потрібно на законодавчому рівні закріпити обов'язок суду повідомити

органи прокуратури про існування провадження у справі, яка потребує присутності досліджуваного суб'єкта захисту прав інших осіб.

Оскільки питання про склад осіб, які беруть участь у конкретній справі, вирішується судом на стадії підготовки справи до судового розгляду, логічно, що і питання про доцільність чи необхідність участі прокурора в конкретному провадженні повинно вирішуватись саме на цьому етапі цивільного судочинства. У таких змінах повинен бути заінтересований і суд, адже у випадку, якщо прокурором будуть виявлені порушення законності в тій чи іншій справі, в якій останній не брав участь, він буде змушений оскаржувати таке рішення в порядку апеляційного провадження. Щоб цього уникнути, на нашу думку, доцільно зорієнтувати суди на обов'язкове інформування органів прокуратури про наявність в їх провадженнях справ, що потребують участі прокурора.

У зв'язку з цим, вбачається доцільним внести зміни до ст. 130 ЦПК України, яка визначає перелік процесуальних дій суду щодо з'ясування суб'єктного складу учасників процесу і доповнити ч. 6 цієї статті п. 2¹ таким змістом:

“2¹) вирішує питання про необхідність участі у справі органів та осіб, яким законом надано право захищати права та інтереси інших осіб”.

Серед науковців та практикуючих юристів невирішеним залишається питання про те, на якому конкретно етапі процесу прокурор може вступити в справу викликає жваву дискусію як серед науковців, так і практикуючих юристів.

Так, окремі з них вважають, що закріплююче відповідне право прокурора законодавець мав на увазі таку схему. За ЦПК України прокурор має право подати позов у суді першої інстанції. Незалежно від участі у справі він наділений правом оскарження рішень суду як в апеляційному, так і в касаційному порядку та ін. Однак вступ прокурора в цивільний процес на будь-якій стадії зовсім не означає його право, наприклад, вступити у справу, яка розглядається судом першої інстанції, під час судових дебатів. Під стадіями цивільного процесу в сенсі ч. 2 ст. 45 ЦПК України треба розуміти розгляд справи судом першої інстанції (перша стадія); розгляд справи апеляційним судом (друга стадія) і т. д. Звідси випливає, що прокурор має право вступити у справу шляхом пред'явлення позову, апеляційного чи касаційного оскарження рішення, подання заяви (скарги) про перегляд справи за винятковими чи нововиявленими обставинами тощо [7]. Їх опоненти стверджують, що питання стадії, на якій прокурор вправі вступити до справи, має обмежуватися стадією судового розгляду, причому певною її частиною. У суді першої інстанції прокурор вступає у справу до закінчення судового розгляду, тобто до моменту переходу до судових дебатів [5, с. 225].

Ні першу ні другу точки зору не можна визнати правильними, оскільки для правильного тлумачення положення ч. 2 ст. 45 ЦПК України, яка, власне, і закріплює право прокурора брати участь у справі на будь-якій стадії цивільного процесу, потрібно, в першу чергу, визначити, що таке процесуальна стадія. Не вдаючись до детального аналізу питань, які не виступають предметом нашого дослідження, лише зазначимо, що в юридичній доктрині з цього приводу проводились ґрунтовні наукові дослідження [8; 9], за результатами яких було обґрунтовано висновок про те, що *процесуальні стадії* — це комплекси однорідних процесуальних дій суду та учасників процесу, об'єднаних найближчою процесуальною метою, які у процесі взаємодії складають окремі послідовні частини цивільного процесу; що структуру цивільного процесу утворюють провадження в суді першої інстанції; апеляційне провадження, касаційне провадження, провадження у зв'язку з винятковими обставинами, провадження у зв'язку з нововиявленими обставинами, кожне з яких охоплює три стадії: відкриття провадження у справі, підготовка справи до судового розгляду та судовий розгляд [2, с. 21–24]. При чому цивільний процес, як і, власне, стадія судового розгляду, не завершуються судовими дебатами, а тривають до підготовки та оголошення судового рішення по справі.

Інакше кажучи, відповідно до ч. 2 ст. 45 ЦПК України прокурор може вступати у справу на захист прав свобод і законних інтересів інших осіб та держави впродовж всього часу з моменту відкриття провадження у справі і до його закінчення.

Враховуючи вищевказане, ми можемо стверджувати, що прокурор має можливість оскаржувати судові рішення в апеляційному порядку та касаційному порядку незалежно від його участі в суді першої інстанції. Закон не вимагає від прокурора бути учасником провадження в суді першої інстанції, тому що перегляд судових рішень здійснюється в порядку самостійних проваджень, кожне з яких має власну структуру та власні стадії. Звертаючись до суду з апеляційною чи касаційною скаргою, прокурор ініціює нове провадження, новий процес, а не продовжує провадження в суді першої інстанції. З огляду на це, правильною є точка зору тих науковців, які подання прокурором, який не брав участі у справі апеляційної або касаційної скарги на судові рішення суду першої інстанції, відносять саме до першої форми участі прокурора в цивільному процесі [5, с. 225].

Так, у листопаді 2005 року громадянин Г. звернувся з позовом до Другої Черкаської Державної нотаріальної контори, Державної податкової інспекції у м. Черкаси (треті особи: громадянин В., Черкаське обласне об'єднане бюро технічної інвентаризації, виконавчий комітет Черкаської міської ради, Товарна біржа агропромислового комплексу центральних областей України про визнання недійсним свідоцтва про право на спадщину за законом та договору купівлі-продажу, встановлення додаткового строку, достатнього для подання заяви про прийняття спадщини). У позовній заяві громадянин Г. вказував, що на початку вересня 2005 року він дізнався про видачу 1 липня 2004 року Державній податковій інспекції у м. Черкаси Другою Черкаською Державною нотаріальною конторою свідоцтва про право на спадщину за законом на 5/9 частин будинку, в 1/9 частині якого він проживає. Позивач вважав, що видача свідоцтва про право на спадщину за законом від 1 липня 2004 року є незаконною, оскільки ця частина будинку повинна була перейти до нього як до спадкоємця третьої черги спадкування за законом. Крім того, 16 квітня 2004 року між Державою в особі Державної податкової інспекції у м. Черкаси та громадянином В. було укладено договір купівлі-продажу 5/9 частин згаданого вище будинку. Позивач просив суд задовольнити його позовні вимоги.

Рішенням Придніпровського районного суду м. Черкаси від 6 березня 2006 року, залишеним без зміни ухвалою апеляційного суду Черкаської області від 16 травня 2006 року, позовні вимоги громадянина Г. задоволено. Вказані рішення було оскаржено в касаційному порядку громадянином В. та Першим заступником прокурора Черкаської області. Були скасовані рішенням Верховного Суду України, яким у задоволенні позовних вимог позивача відмовлено. Верховний суд в своєму рішенні наголосив, що на момент смерті спадкодавця діяли норми ЦК 1963 року, які передбачали, що при спадкоємстві за законом спадкоємцями першої черги є, в рівних частках діти, дружини і батьки померлого. При відсутності спадкоємців першої черги або при неприйнятті ними спадщини, а також в разі, якщо всі спадкоємці першої черги не закликаються до спадкування, успадковують у рівних частках брати і сестри померлого, а також дід та бабка померлого як з боку батька, так і з боку матері (друга черга). (ст.ст. 529, 530 ЦК УРСР). Будучи двоюрідним братом померлого позивач не належав на той момент до спадкоємців за законом, а тому не мав права на спадкування за законом. Тому згідно із ст. 555 ЦК УРСР 1963 року спадкове майно за правом спадкоємства переходило до держави, якщо у спадкодавця немає спадкоємців ні за законом ні за заповітом [11].

Як вбачається з матеріалів справи, представники прокуратури не брали участі при розгляді справи судом першої та апеляційної інстанції. Водночас звернення прокурора з касаційною скаргою було продиктоване виявленими порушеннями закону, що їх допустили суди при розгляді та вирішенні вказаної справи.

Підсумовуючи, слід констатувати наявність суттєвих відмінностей, які відрізняють участь у процесі прокурора, який ініціював провадження від його колег, які вступають у вже розпочатий процес, зокрема:

1. Рішення про вступ у справу приймають керівники прокуратур або їхні заступники, керівники самостійних галузевих підрозділів Генеральної прокуратури України, прокуратур обласного рівня (п. 8.3 наказу № 6гн [1]). Тоді, як ініціювати, наприклад, апеляційне провадження у справі, в якій прокурор брав участь останній може самостійно без погодження цього питання з керівництвом.

2. Ініціює процес прокурор з власної ініціативи, а вступати у справу відповідно до чинного законодавства прокурор може як з власної ініціативи, так і за ініціативою суду. Так, наприклад, за правилом ч. 3 ст. 11 ЦПК України якщо дії законного представника суперечать інтересам особи, яку він представляє, суд залучає відповідний орган чи особу, яким законом надано право захищати права, свободи та інтереси інших осіб, в т. ч прокурора.

3. Про намір вступити у розгляд справи, порушеної з ініціативи інших осіб, прокурор повинен письмово повідомляти суд (п. 8.3 наказу № 6гн [1]). При ініціюванні процесу суд дізнається про участь прокурора у провадженні із змісту позовної заяви (заяви) без попереднього повідомлення про це останнім.

4. Вступ прокурора в процес може мати місце за ініціативою суду, питання ж про звернення до суду з позовною заявою (заявою) вирішується прокурором самостійно тільки відповідно до вимог закону. Хоча й слід визнати, що наразі чинне цивільне процесуальне законодавство України не визначає чітких критеріїв, відповідно до яких, суд може визнати необхідність вступу прокурора в процес.

5. Прокурор ініціює провадження тільки в інтересах позивача (заявника) в той час, як його участь у вже порушеній справі обумовлюється захистом не тільки інтересів різних учасників процесу, а й необхідністю забезпечення принципу законності при здійсненні правосуддя в цивільних справах.

6. Ініціюючи провадження у цивільній справі, прокурор починає вступати в цивільні процесуальні правовідносини тільки на стадії відкриття провадження у справі, а вступити в процес він може на будь-якій стадії цивільного судочинства, крім вказаної.

Усі ці та інші особливості обумовлюють специфіку вступу прокурора в судове провадження, ініційоване іншими особами.

Список використаних джерел

1. Про організацію представництва прокурором в суді інтересів громадянина або держави та їх захисту при виконанні судових рішень : наказ Генерального прокурора України від 29.11.2006 р. № 6гн [Електронний ресурс] НАУ–Online. — URL : <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1041.20881.0>.
2. *Штефан, М. Й.* Цивільний процес [Текст] : [навч. посіб.] / М. Й. Штефан. — [вид. 2-ге, перероб. та доп.]. — К. : Ін Юре, 2001. — 696 с.
3. *Литвак, О. М.* Функції прокуратури України [Текст] / О. М. Литвак, П. В. Шумський. — Хмельницький : Вид-во ХІРУП, 1998. — 390 с.
4. *Руденко, М. В.* Прокурор у цивільному процесі України: Сутність, завдання, повноваження [Текст] : [навч. та наук.-практ. посіб.] для студ. вищ. юрид. навч. закл. / М. В. Руденко, Т. О. Дунас / за наук. ред. М. В. Руденка. — Х. : Харків юридичний, 2006. — 340 с.
5. Цивільний процес України: Академічний курс [Текст] / за ред. С. Я. Фурси. — К. : Видавець Фурса С. Я.: КНТ, 2009. — 848 с.
6. Ухвала Апеляційного суду Хмельницької області від 15.11.2006 р. у справі № 22ц–2046/2006 [Електронний ресурс] Єдиний державний реєстр судових рішень. — URL : <http://reyestr.court.gov.ua/Review/286116>.
7. *Руденко, М. В.* Форми представництва прокурора в цивільному процесі [Електронний ресурс] / М. В. Руденко // Юстиніан. — 2006. — № 10. — URL : <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=2420>.
8. Теория юридического процесса [Текст] / под ред. В. М. Горшенева. — Х. : Вища школа, 1985. — 346 с.

9. Бенедик, И. В. Стадии в юридическом процессе общетеоретические исследования [Текст] : автореф. дис. на соискание учен. степени канд. юрид. наук : спец. 12.00.01 "Теория и история права и государства; история правовых учений" / И. В. Бенедик. — Х., 1986. — 24 с.
10. Бондаренко-Зелінська, Н. Л. Підготовка цивільних справ до судового розгляду як стадія цивільного процесу [Текст] : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / Бондаренко-Зелінська Надія Леонтіївна ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. — К., 2007. — 189 арк.
11. Рішення Верховного Суду України від 05.12.2007 р. у справі № 6-20603св06 [Електронний ресурс] Єдиний державний реєстр судових рішень — URL : <http://reyestr.court.gov.ua/Review/1337921>.

*Рекомендовано до друку кафедрою цивільного права та процесу
Хмельницького університету управління та права
(протокол № 4 від 21 жовтня 2011 року)*

Надійшла до редакції 30.11.2011

Шевчук В. І. Вступлення прокурора в гражданский процесс, инициированный иными лицами

Освещаются и детально анализируются особенности вступления прокурора в гражданский процесс на разных его этапах. Исследуется правовое положение прокурора и его полномочий на разных стадиях процесса.

Ключевые слова: прокурор, иск, гражданский процесс, судопроизводство, защита прав, свобод и интересов.

Shevchuk, V. I. The Entry of the Prosecutor in Civil Proceedings Initiated by Other Persons

In this article the features of the entry of the prosecutor in civil proceedings initiated by other persons, are analyzed. Attention is paid to claim the protection of rights and legitimate interests of an indefinite number of persons and class action, which the prosecutor presented.

Key words: public prosecutor, claim, civil procedure, legal proceeding, to defense right, freedoms and interests.

